

EØS-tillegget

ISSN 1022-9337

til Den Europeiske Unions
Tidende

Nr. 1510. årgang
20.3.2003

	I	EØS-ORGANER	
	1.	EØS-rådet	
	2.	EØS-komiteen	
	3.	Parlamentarikerkomiteen for EØS	
	4.	Den rådgivende komité for EØS	
2003/EØS/15/01		Den rådgivende komité for EØS' resolusjon av 26. juni 2002 om utvidelsen av EU og EØS' framtid	1
2003/EØS 15/02		Den rådgivende komité for EØS' resolusjon av 26. juni 2002 om avtalebasert styring og bedrifters samfunnsansvar i en globalisert verden	5
	II	EFTA-ORGANER	
	1.	EFTA-statenes faste komité	
	2.	EFTAs overvåkningsorgan	
2003/EØS/15/03		Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om avtaler av mindre betydning som ikke merkbart begrenser konkurransen i henhold til EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 (<i>de minimis</i>)	11
	3.	EFTA-domstolen	
	III	EF-ORGANER	
	1.	Rådet	
	2.	Kommisjonen	
2003/EØS/15/04		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3067 – Intesa/Capitalia/IMI Investimenti/Unicredito/Fidis Retail)	15
2003/EØS/15/05		Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.3113 – General Electric/Jenbacher)	16
2003/EØS/15/06		Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter	17
	3.	Domstolen	

EØS-ORGANER

DEN RÅDGIVENDE KOMITÉ FOR EØS

DEN RÅDGIVENDE KOMITÉ FOR EØS' RESOLUSJON

2003/EØS/15/01

av 26. juni 2002

om

utvidelsen av EU og EØS' framtid

1. BAKGRUNN

1.1. Den rådgivende komité for EØS består av representanter for de viktigste arbeidslivspartene i de atten EØS-medlemsstatene. Komiteen er talerør for arbeidstakere, arbeidsgivere og andre av arbeidslivets aktører i disse statene, og er en av institusjonene i EØS-systemet.

1.2. Denne resolusjonen om *Utvidelsen av EU og EØS' framtid* ble vedtatt under Den rådgivende komité for EØS' tiende møte på Egilsstadir på Island 26. juni 2002. Rapportør var Jon Ivar NÅLSUND fra EFTAs konsultative komité (CSC) og Filip HAMRO-DROTZ fra EUs økonomiske og sosiale komité (EESC).

2. INNLEDNING

2.1. Den rådgivende komité for EØS har prioritert arbeidet med den framtidige utvidelsen av EU og EØS, som nedfelt i resolusjonene *Priorities and challenges in preparations of the Enlargement of the European Union*⁽¹⁾, mars 1999, og *Free movement of workers in the context of enlargement*⁽²⁾, november 2001.

2.2. Ettersom forhandlingene om en utvidelse av EU nærmer seg slutten og man snart skal fastsette virkemidler og framgangsmåter for en utvidelse av EØS, blir det i denne resolusjon lagt større vekt på framgangsmåten for en utvidelse av EØS og metoder for å sikre at denne foregår til felles gagn for innbyggere og næringsliv i hele EØS, enn på selve innholdet i disse forhandlingene. Resolusjonen vil også gjøre opp status for EØS-samarbeidet ved dette tidsskillet i EØS' historie, og se nærmere på framtiden for et utvidet EØS.

3. EØS-AVTALEN I DAG

3.1. Ti år har gått siden EØS-avtalen ble undertegnet i Oporto 2. mai 1992. Den fungerer tilfredsstillende med hensyn

til å nå det endelige målet med å opprette et indre marked med et ensartet juridisk rammeverk i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Like konkurransevilkår og felles regler på andre områder knyttet til det indre marked, sikrer at foretak og økonomiske aktører får samme behandling i hele EØS.

3.2. Selv om EØS-avtalen har oppfylt det formålet som ble definert i utgangspunktet, har konteksten avtalen fungerer innenfor, endret seg betraktelig.

3.3. For det første ble EFTA EØS-statenes politiske tyngde kraftig redusert da Østerrike, Finland og Sverige ble EU-medlemmer. EFTA-siden av EØS-markedet er i dag en betydelig mindre enhet, både geografisk og økonomisk⁽³⁾. Med en utvidelse av EU vil EFTA-sidens relative vekt i EØS-samarbeidet reduseres ytterligere. En utvidet og mer heterogen europeisk union betyr også økt fare for at én stat i EU-rådet motsetter seg tillegg til EØS-avtalen, dersom avstemming med kvalifisert flertall ikke utvides til også å gjelde forholdet til stater som ikke er medlemmer av EU.

3.4. For det annet har samarbeidet mellom medlemsstater innenfor EU økt betraktelig i omfang på et antall områder, noe som får følger for det indre markeds virkemåte. Mens EØS-avtalen ble forhandlet på grunnlag av Roma-traktaten, har de påfølgende Maastricht- og Amsterdamtraktatene endret den europeiske arkitekturs innhold og oppbygning. En utvidelse er underveis, en ny felles valuta, euroen, har sett dagens lys, og samarbeidet om justis- og innenrikssaker er styrket. Videre har Lisboa-strategien gitt EU nye samarbeidsformer basert på uformelle regler, sammenligning landene imellom og fastsetting av felles mål. Den viktigste oppgaven for å sikre avtalens framtidige bærekraft, er å ta igjen noe av hovedutviklingen som har funnet sted i EU siden EØS-avtalen ble forhandlet.

⁽¹⁾ C/20/R/003 – CES 1477/98 (rapportører: Hamro-Drotz/Skúlason/Brunhart)

⁽²⁾ C/20/R/008 – DI 53/2001 (rapportører: Jaschick/Gudmundsdóttir/Taddei)

⁽³⁾ EØS-avtalen ble forhandlet fram av de 12 medlemsstatene i Det europeiske fellesskap og de 7 medlemsstatene i EFTA, som sto for nesten 25 % av EFs samlede utenrikshandel. I dag representerer de tre EFTA EØS-statene til sammen mindre enn 5 % av EUs utenrikshandel.

3.5. For å sikre et ensartet juridisk grunnlag for det indre marked, oppfordrer Den rådgivende komité for EØS partene i EØS-avtalen til å oppdatere avtalen for å innlemme de av endringene til EF-traktaten innført ved Maastricht- og Amsterdamtraktatene som er relevante for EØS.

4. EN UTVIDELSE AV EU OG EØS

4.1. Den kommende utvidelsen av EU vil også innebære en utvidelse av EØS. Når søkerlandene blir medlemmer av unionen må de i henhold til artikkel 128 i EØS-avtalen også søke om å bli parter i EØS-avtalen⁽¹⁾.

4.2. Den rådgivende komité for EØS støtter utvidelsen av EU og av EØS, og mener den vil komme innbyggere, forbrukere og økonomiske aktører til gode – både i dagens EØS-stater og i de tiltredende statene. Den rådgivende komité for EØS bifaller de betydelige framskrittene som er gjort i utvidelsesforhandlingene på EU-siden, og oppfordrer Europakommisjonen og EU-medlemsstatene til å opprettholde framdriften, og avslutte forhandlingene med de søkerland som har kommet lengst, innen utgangen av 2002.

5. MULIGHETER I ET UTVIDET EU/EØS

5.1. Utvidelsen av EU vil komme hele Europa til gode. Derfor er det like viktig for EFTA-statene som for EU og andre europeiske stater, at utvidelsesprosessen er vellykket. En utvidelse av EU betyr en fredelig gjenforening av landene i Europa etter årene med smertefull atskillelse og konflikt som preget det 20. århundre. Historien har lært oss at integrering er den eneste veien å gå for å legge fortiden bak oss og skape fred, stabilitet og velstand i Europa. En utvidelse vil ikke bare gi stabilitet og sikkerhet til enda flere land, men også grunnfeste de politiske og økonomiske endringene som har funnet sted i Sentral- og Øst-Europa det siste tiåret.

5.2. Et utvidet indre marked vil skape et bredt spekter av nye muligheter. Det europeiske økonomiske samarbeidsområde vil med sin halve milliard innbyggere bli verdens største indre marked, et åpent område uten grenser der varer, tjenester, kapital og personer kan sirkulere fritt. Et utvidet indre marked vil ikke bare være større rent fysisk, men også styrkes og berikes ved dets nye mangfold.

5.3. Utvidelsen av EØS til å omfatte Sentral- og Øst-Europa vil bety økt konkurranse for næringsliv og industri i hele EØS, og nye muligheter vil skapes som følge av et større indre marked. Økonomiske aktører generelt vil nyte godt av et

sikrere og mer stabilt næringsliv i de sentral- og østeuropeiske statene, og av en økonomisk vekst i dette området. Videre vil markedet for finansielle tjenester – et område som ikke omfattes av dagens frihandelsavtaler – vokse.

6. UTVIDELSE: HVILKE UTFORDRINGER INNEBÆRER DETTE FOR EFTA EØS-STATENE?

6.1. EU-/EØS-utvidelse til fordel for alle involverte parter

6.1.1. Den rådgivende komité for EØS' generelle oppfatning er at en utvidelse av EU/EØS vil være en stor fordel for alle de involverte parter. Men dette vil også innebære et antall spesifikke utfordringer for EFTA EØS-statene.

6.1.2. På et generelt nivå representerer en utvidelse av EU en utfordring for EFTA EØS-statene på den måten at ubalansen mellom EU- og EFTA-pilarene i EØS vil øke. Når det gjelder de mer tekniske sidene ved en EØS-utvidelse, gjenstår det framdeles å fastlegge framgangsmåter og tidsplan, noe som bør vies oppmerksomhet. En svært viktig konkret utfordring for EFTA EØS-statene er imidlertid hvordan en utvidelse vil berøre EFTA EØS-statenes eksport av fiskeprodukter til nye medlemsstater i Sentral- og Øst-Europa.

6.1.3. Summa summarum er Den rådgivende komité for EØS imidlertid av den oppfatning at det finnes en klar overvekt av argumenter som taler for en utvidelse av EU/EØS.

6.2. Økt ubalanse mellom EFTA- og EU-pilarene i EØS-samarbeidet

6.2.1. Den stadig større ubalansen mellom EFTA- og EU-pilarene i EØS-samarbeidet vil øke ytterligere med en utvidelse, og trolig føre til større marginalisering av EFTA EØS-statene i Europa. Det er en hovedutfordring for EFTA EØS-statene å skape forståelse for EFTAs synspunkter i et EU bestående av nærmere tretti land.

6.2.2. Videre har Europakommisjonen funnet det nødvendig å skille klarere mellom medlemmer og ikke-medlemmer av Den europeiske union, etter hvert som stadig flere land banker på unionens dør. Dette vil ikke nødvendigvis gå i EFTA EØS-statenes favør med hensyn til deres deltakelse i EFs komiteer.

6.2.3. På bakgrunn av dette vil Den rådgivende komité for EØS oppfordre EFTA EØS-statene til å anstrenge seg ytterligere for å etablere tettere forbindelser til søkerlandene og sikre en bedre forståelse mellom de to sidene.

⁽¹⁾ Artikkel 128 nr. 1 i EØS-avtalen fastsetter kravene for en utvidelse av EØS:

”1. Enhver europeisk stat som blir medlem av Fellesskapet, skal, eller som blir medlem av EFTA, kan søke om å bli part i denne avtale. Den retter sin søknad til EØS-rådet.”

6.3. Framgangsmåter for en utvidelse av EØS

6.3.1. Selv om det politisk sett er utenkelig at de nye EU-medlemsstatene ikke blir medlemmer av EØS, inneholder Avtalen imidlertid noe uklare bestemmelser for en utvidelse av EØS⁽¹⁾. For eksempel er det uklart på hvilket tidspunkt de nye EU-medlemsstatene bør søke om å bli medlemmer av EØS, hva slags forhandlinger som bør ligge til grunn samt når en tiltredelse til EØS bør finne sted.

6.3.2. Med en mulig avslutning av de første forhandlingene om EU-medlemskap i år, er tiden knapp for å komme fram til en avtale om EØS-utvidelse dersom man skal nå målet om en samtidig utvidelse. Den rådgivende komité for EØS beklager derfor at samtalene mellom EU og EFTA EØS-statene om detaljene i en EØS-utvidelse ikke kom i gang før i 2001. Det er imidlertid positivt at partene har kommet langt de siste månedene, og at EU- og EØS-siden har kommet til enighet om at det er nødvendig at EU og EØS utvides parallelt. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer begge sider om snarest å sikre en avtale om framgangsmåtene for en EØS-utvidelse.

6.3.3. Til forskjell fra EU-medlemsstatene, deltar ikke EFTA EØS-statene i tiltredelsesforhandlingene. De har derfor behov for relevant og regelmessig informasjon om utvidelsesprosessen for å kunne forberede seg på grunnleggende endringer i fellesskapsretten. Flyten av informasjon om utvidelsesprosessen til EFTA-siden er svært viktig for å dekke det praktiske behovet for å samordne ratifikasjonsprosessene for EØS- og EU-tiltredelse, slik at man sikrer homogenitet i EØS. Usikkerhet og mangel på informasjon om mulige overgangsperioder kan gi grobunn for usikkerhet. Det må derfor treffes tiltak for å sikre at eventuelle overgangsperioder ikke vrir konkurransen i EØS.

6.3.4. Den rådgivende komité for EØS ser at en utvidelse av EØS sannsynligvis ikke vil kreve omfattende tilleggsforhandlinger. Komiteen beklager imidlertid at arbeidslivets parter i EØS ikke er informert eller konsultert i tilfredsstillende grad, verken om framgangsmåten eller om innholdet i samtalene. Ettersom en utvidelse vil berøre både innbyggere og næringsliv, vil komiteen igjen understreke nødvendigheten av å avhjelpe denne situasjonen. Samtidig erkjenner Den rådgivende komité for EØS at det foreligger et delt ansvar for å spre informasjon om EØS-avtalen blant arbeidslivets parter i søkerlandene.

6.4. Handel med fisk og andre marine produkter

6.4.1. En av de viktigste – og for øyeblikket best dokumenterte – utfordringene for EFTA EØS-statene i forbindelse med en utvidelse, er spørsmålet om eksport av fiskeprodukter til de nye EU-/EØS-medlemsstatene i Sentral- og Øst-Europa.

6.4.2. EFTA-statene har frihandelsavtaler med alle søkerlandene til EU, med unntak av Kypros og Malta. Avtalene gir tollfri adgang for alle industriprodukter og marine produkter, med enkelte mindre unntak. Ved søkerlandenes tiltredelse til EU vil disse avtalene bortfalle, og EØS-avtalens protokoll 9 om *handel med fisk og andre produkter fra havet* vil styre vilkårene for handel med de nye medlemsstatene. Fordi vilkårene i EØS-avtalens protokoll 9 er mindre gunstige enn dagens frihandelsavtaler, vil handelen med marine produkter mellom EFTA EØS-statene og mulige medlemsstater få dårligere vilkår ved en utvidelse. Videre vil en utvidelse gjøre at toll som konkurrenter i dagens EU betaler ved eksport til Sentral- og Øst-Europa, faller bort. EFTA EØS-statene vil dermed sitte igjen med en dobbel ulempe.

6.4.3. Da Østerrike, Finland og Sverige tiltrådte EU, forhandlet Norge og Island om kompensasjon for tapt markedsadgang for marine produkter. De oppnådde en fast tollfri kvote for de berørte produkter, beregnet på grunnlag av tidligere eksport til disse statene. Denne framgangsmåten ville gi en svært tilfredsstillende ordning med hensyn til statene i Sentral- og Øst-Europa, fordi de islandske og norske fiskeeksportørene i praksis da ville blitt fratatt mulighetene til å utnytte det voksende markedet for marine produkter i Sentral- og Øst-Europa. Mens Østerrike, Finland og Sverige alle var veletablerte markeder, forventes markedet for marine produkter i de sentral- og østeuropeiske statene å vokse betraktelig i årene som kommer. Den rådgivende komité for EØS er av den oppfatning at enhver ordning for fiskeprodukter må være framtidsrettet heller enn å baseres på en ren beregning av de seneste års handel.

6.4.4. Handel med fisk og andre marine produkter utgjør et vesentlig unntak fra den generelt positive virkningen man venter at en utvidelse vil ha for næringslivet i EØS. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer derfor alle parter til å intensivere innsatsen for å komme fram til en egnet løsning for en EØS-utvidelse på dette området.

7. STØTTE TIL EU-/EØS-SØKERLANDENE

7.1. Den rådgivende komité for EØS ønsker like vilkår for alle aktører i hele det utvidede EØS. Den understreker sin tidligere uttalelse om at fellesskapsretten bør anvendes strengt i de nye medlemsstatene, slik at de sosiale og miljømessige forholdene bedres. Bærekraftig utvikling og velferdsordninger som fungerer, er klare forutsetninger for en sterk økonomisk vekst på lang sikt. Komiteen bifaller derfor at EU nå legger større vekt på den faktiske anvendelsen av fellesskapsretten i søkerlandene. EFTA EØS-statenes vilje til å delta i

⁽¹⁾ Artikkel 128 nr. 2 i EØS-avtalen fastsetter vilkår for en utvidelse av EØS: ”2. Vilkaene for tiltredelse skal fastsettes i en avtale mellom avtalepartene og søkerstaten. Avtalen skal forelegges alle avtaleparter for ratifikasjon eller godkjenning i samsvar med deres framgangsmåter.”

sammenlikningene med søkerlandene, er også et svært positivt eksempel på involvering i utvidelsesprosessen. Dette vil bringe de framtidige medlemsstatene raskere opp på nivå, på alle administrative plan, og også gi EFTA EØS-statene verdifull kunnskap om forholdene i disse landene.

7.2. På den annen side vil søkerlandene trenge hjelp for å kunne gjennomføre fellesskapsretten uten at de offentlige utgiftene skyter for høyt i været. Det må derfor forventes at EFTA EØS-statene, på samme måte som de 15 EU-medlemsstatene, blir bedt om å stille midler til rådighet for de nye medlemsstatene. Slik støtte må være en del av en større plan. Den rådgivende komité for EØS ber derfor EFTA EØS-statene om å framsette konkrete forslag på dette området, der de presiserer sine egne prioriteringer. Erfaringene fra bruken av EØS' finansieringsordninger vil være nyttige i denne sammenheng. Ved å framsette konkrete forslag i god tid før man mottar eventuelle forespørsler om ytterlige økonomiske bidrag til å dekke kostnadene ved en utvidelse av EU/EØS, kan EFTA EØS-statene øke muligheten for å kanalisere disse midlene på en måte som også vil komme dem til gode i et utvidet EU.

8. SAMMENDRAG AV SLUTNINGER OG ANBEFALINGER

8.1. Ti år etter at den ble undertegnet, fungerer EØS-avtalen framdeles tilfredsstillende på den måte at den oppfyller formålet som ble formulert i utgangspunktet. Den kontekst avtalen fungerer innenfor, er imidlertid vesentlig forandret gjennom vidtrekkende endringer i EF-traktaten innført ved Maastricht- og Amsterdamtraktatene. I tillegg kommer andre utviklingstrekk i EU som påvirker det indre markedes virkemåte. Den rådgivende komité for EØS anbefaler at EØS-avtalen oppdateres for å sikre et juridisk homogent indre marked.

8.2. Den rådgivende komité for EØS støtter en utvidelse av EU og av EØS, da dette vil komme hele Europa til gode og skape nye muligheter for innbyggere, forbrukere og økonomiske aktører. Komiteen oppfordrer EU til å opprettholde framdriften, og avslutte forhandlingene med de søkerland som har kommet lengst, innen utgangen av 2002.

8.3. En utvidelse vil imidlertid innebære visse spesifikke utfordringer for EFTA EØS-statene. På det mest generelle plan vil den medføre at balansen mellom EU- og EFTA-pilarene i EØS forrykkes ytterligere. For å avhjelpe denne situasjonen, anbefaler Den rådgivende komité for EØS at det knyttes tettere forbindelser mellom søkerlandene og EFTA EØS-statene, slik at man sikrer en bedre forståelse mellom de to sidene.

8.4. Når det gjelder de mer tekniske aspektene ved en utvidelse av EØS, gjenstår det framdeles å fastlegge framgangsmåter og tidsplan, noe komiteen er opptatt av. Dersom de første forhandlingene om EU-tiltredelse avsluttes i år, er tiden knapp for å oppnå enighet om en utvidelse av EØS dersom man skal nå målet om en samtidig utvidelse. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer begge sider til å sikre at det uten opphold inngås en avtale om hvilke verktøy som skal benyttes ved en EØS-utvidelse.

8.5. En av EFTA EØS-statenes største utfordringer i forbindelse med en utvidelse, er hvordan den vil påvirke disse statenes fiskeeksport til de nye EU-/EØS-medlemsstatene i Sentral- og Øst-Europa når dagens frihandelsavtaler faller bort. Den rådgivende komité for EØS er av den oppfatning at enhver ordning for fiskeprodukter heller må baseres på den framtidige virksomheten enn på en ren beregning av de seneste års handel, og oppfordrer alle parter til å anstrenge seg for å oppnå en god løsning for EØS-utvidelsen på dette området.

8.6. Summa summarum er Den rådgivende komité for EØS imidlertid av den oppfatning at det finnes en klar overvekt av argumenter som taler for en utvidelse av EU/EØS.

8.7. Den rådgivende komité for EØS er opptatt av å skape like vilkår for alle aktører i et utvidet EØS, og understreker behovet for en streng anvendelse av fellesskapsretten i de nye medlemsstatene. Samtidig merker komiteen seg at det må ventes at alle EFTA EØS-stater blir bedt om å stille midler til rådighet for de nye medlemsstatene. Komiteen oppfordrer EFTA EØS-statene på det sterkeste til å framlegge konkrete forslag til måter å kanalisere slike midler på, slik at de også kommer EFTA EØS-statene til gode i et utvidet EU.

DEN RÅDGIVENDE KOMITÉ FOR EØS' RESOLUSJON

2003/EØS/15/02

av 26. juni 2002

om

avtalebasert styring og bedrifters samfunnsansvar i en globalisert verden

1. BAKGRUNN

1.1. Den rådgivende komité for EØS består av representanter for de største sosio-økonomiske interessegruppene i de atten EØS-medlemsstatene. Komiteen er talerør for arbeidstakere, arbeidsgivere og andre aktører i arbeidslivet i disse statene, og er en av institusjonene i EØS-systemet.

1.2. Denne resolusjonen om *Avtalebasert styring og bedrifters samfunnsansvar i en globalisert verden* ble vedtatt under Den rådgivende komité for EØS' tiende møte på Egilsstadir på Island 26. juni 2002. Rapportør var Åse ERDAL fra EFTAs konsultative komité (CSC), og Uno WESTERLUND fra EUs økonomiske og sosiale komité (ECOSOC).

2. FRA PARLAMENTBASERT STYRING TIL AVTALEBASERT STYRING I EUROPA

2.1. Den markedsglobalisering som har funnet sted de siste tiårene, har ført til endringer i måten samfunn styres på. Kort kan man si at den *parlamentbaserte* samfunnsstyringen delvis er erstattet av "*avtalebasert*" styring. Denne utviklingen er synlig på alle nivåer, lokalt, regionalt, nasjonalt, på europeisk plan og globalt.

2.2. *Parlamentbasert styring* representerer den klassiske formen for statsstyring, og bygger på et institusjonelt hierarki og lover og regler. *Avtalebasert styring* er en form for styring der grupper eller enkeltpersoner fra ulike institusjoner, organisasjoner, organer, foretak og nivåer arbeider i nettverk og innenfor rammen av offentlige og private partnerskapsavtaler. På grunnlag av dialog, forhandlinger og kjøp/salg utformes det avtaler og kontrakter som danner det avgjørende grunnlaget for framtidig beslutningstaking⁽¹⁾.

2.3. Avtalebasert styring er særlig utbredt innenfor Den europeiske union, der mange suverenitetsområder er samlet på europeisk nivå.

2.4. Avtalebasert styring omgår delvis de tradisjonelt parlamentbaserte demokratiske samfunn slik de har framstått i Europa i de siste hundre år. I dag styres samfunnene i stadig større grad av juridiske avtaler, representert ved EUs regelverk og Europakommisjonens tilsynsmyndighet.

2.5. Akademikere hevder at 1992 markerte slutten på det tradisjonelle demokratiet, med en overgang fra nasjonal styring til en *forhandlet avtalebasert styring*. Det siste tiåret har vi vært vitne til en endring fra et konstitusjonelt system med nasjonalforsamlingene som den dominerende kraft, til en internasjonal reguleringsstyrt ledelse basert på samarbeid og deltakelse.

2.6. Skepsisen til avtalebasert styring i Europa kan bunne i befolkningens mistillit til Den europeiske unions avtalebaserte virkemåte. Man har større tillit til nasjonalstatens tradisjonelle virkemåte og dens styringsstruktur, trolig fordi man mener en slik struktur medfører større ansvarlighet.

2.7. Europakommisjonen ved President Prodi har lansert spørsmålet om "Europeisk demokrati og hvordan det fungerer, hvorfor det ikke fungerer bedre og hvilke framtidsutsikter det har". Slik fokuserer Kommisjonen på den avmakt og frammedgjøring som mange europeere føler overfor Den europeiske union. Til tross for det unionen har oppnådd, eksisterer det en sterk følelse av usikkerhet rundt hva den er og hva den forsøker å bli, rundt dens geografiske grenser, politiske mål og om hvordan myndighet er fordelt mellom medlemsstatene.

2.8. Den rådgivende komité for EØS setter pris på at Europakommisjonen har begynt å undersøke disse spørsmålene. Komiteen merker seg imidlertid at Kommisjonen i sin Hvitbok om europeiske styringsformer har unngått å ta opp de underliggende problemene ved avtalebasert styring.

2.9. Fem politiske prinsipper danner grunnlaget for Kommisjonens arbeid med avtalebasert styring: åpenhet, deltakelse, ansvarlighet, effektivitet og sammenheng. Disse prinsippene skal være en rettesnor for hvordan Unionen skal bruke den myndighet innbyggerne har gitt den, og hvordan den skal gjennomføre endringer. Den underliggende antakelsen går ut på at mye kan bli gjort ved å gjennomføre reformer i henhold til de gjeldende traktatbestemmelser. På den annen side erkjenner man at det ikke vil være naturlig å skille reformen av europeiske styringsformer fra den større debatten om Europas framtid som ble igangsatt i Nice, da disse prosessene er to sider av samme sak.

2.10. Den rådgivende komité for EØS støtter disse fem prinsippene, og understreker at de inneholder elementer som vanligvis knyttes opp mot prinsippene om *demokrati* og *offentlighet*.

⁽¹⁾ Noralv Veggeland: "The EU Deficit of Legitimacy and Democracy: The theoretical debate on conceptualisation", Høgskolen på Lillehammer Rapport 81/2001.

3. NYESTYRINGSFORMER I EU OG KONSEKVENSER FOR EØS

3.1. *Generelle følger for EØS*

3.1.1. EUs beslutning om å forbedre de europeiske styringsformene vil kunne utløse en bølge av styrereformer over hele Europa. EFTA EØS-statene og EØS kan ikke forbli upåvirket av slike reformer. Det er åpenbart at enhver reform av politiske prosesser og beslutningssystemer i unionen vil få følger for EØS. Nytt EU-regelverk som er relevant for det indre marked må innlemmes i EØS-avtalen, og dermed vil også måten beslutninger tas på i EU samt regelverkets kvalitet, effektivitet og kompleksitet, også berøres. På den annen side kan man tenke seg at tendensen til større åpenhet og mer offentlighet i EU også vil smitte over på EØS-samarbeidet.

3.1.2. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer Europakommisjonen til å rette spesiell oppmerksomhet mot hvilke følger endringer i EUs politiske prosesser vil få for EØS.

3.2. *Større deltakelse og åpenhet*

3.2.1. *Offentlighet og debatt*

3.2.1.1. Demokratiet er avhengig av at innbyggerne er i stand til å delta i den offentlige debatt. For å kunne dette, må de ha tilgang til pålitelig informasjon, og være i stand til å følge den politiske prosessen i dens ulike stadier. Den rådgivende komité for EØS imøteser derfor Kommisjonens forslag til tiltak for å gjøre de europeiske institusjonenes arbeid mer offentlig og bedre kjent. Jo mer åpent politikken utformes på EU-nivå, jo lettere vil det være for innbyggerne generelt, partene i arbeidslivet, sivile organisasjoner og andre interessenter på politisk plan i Europa å bidra til å forme og formidle mål og tiltak for EU, forstå disse i sin helhet og vurdere dem på rett grunnlag.

3.2.1.2. Arbeidsmetodene i EØS-samarbeidet er relativt lukkede, og offentlighetens tilgang til EØS-dokumenter er ofte svært begrenset. Dette gjør det ikke enklere for innbyggerne å få innblikk i EØS-avtalen og forstå hvordan den virker. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer derfor til større åpenhet i EØS, og foreslår at reglene og retningslinjene for offentlighetens tilgang til EØS-dokumenter endres. Videre bør det treffes tiltak for å involvere aktører utenfor forvaltningen, for eksempel partene i arbeidslivet, mer i EØS-arbeidet.

3.2.1.3. Samtidig er det i EFTA EØS-statene ikke informert tilstrekkelig om de politiske sidene ved EØS-avtalen og dens følger på nasjonalt, regionalt og lokalt plan. Et legalistisk og "ikke-politisk" syn på EØS-avtalen gir en annen forståelse av europaspørsmål, og dermed også en annen vinkling på den demokratiske debatten om slike spørsmål på alle politiske plan.

3.2.2. *Lokale og regionale aktører*

3.2.2.1. Hvitboken om europeiske styringsformer oppfordrer til at lokale og regionale aktører involveres mer effektivt i

utformingen av politikk på EU-nivå, og til et tettere samarbeid om gjennomføringen av EUs regelverk. Hvitboken vektlegger særlig de europeiske sammenslutningene av regionale og lokale myndigheter og EUs Regionkomité. Sammenslutninger av lokale og regionale myndigheter i EFTA EØS-statene ville gjennom deres medlemskap i Rådet for europeiske kommuner og regioner få større innflytelse på utformingen av EUs politikk med den ekstra innflytelsen fra deres europeiske paraplyorganisasjon.

3.2.2.2. Da EØS-avtalen ble forhandlet fram, eksisterte imidlertid ikke Regionkomiteen. Derfor inneholder avtalen heller ikke bestemmelser om samarbeid mellom lokale og regionale aktører på EØS-nivå. Den rådgivende komité for EØS noterer seg mangelen på slike bestemmelser i EØS-avtalen. Slike bestemmelser om samarbeid ville være nyttige, da lokale og regionale myndigheter er ansvarlige for gjennomføringen og iverksettingen av mange EØS-regler.

3.2.2.3. Europakommisjonen foreslår i hvitboken om europeiske styringsformer å innføre tresidige avtaler mellom europeiske, nasjonale, regionale og lokale myndigheter, som en mer fleksibel måte å gjennomføre EUs regelverk på. Dersom slike avtaler innføres, vil mangelen på egnede bestemmelser for samarbeid mellom lokale og regionale aktører på EØS-nivå få enda mer alvorlige følger.

3.2.3. *Det sivile samfunn*

3.2.3.1. Kommisjonen er særlig opptatt av å involvere grassrota i alle nivåer for politikktutforming. Grassrota skal i henhold til hvitboken om europeiske styringsformer øve sin innflytelse gjennom medlemskap i sivile organisasjoner og arbeidslivsorganisasjoner, innenfor rammen av "struktureerte konsultasjoner". Den rådgivende komité for EØS gir denne planen sin fulle støtte, men vil samtidig understreke at det haster med å definere den sivile dialogen og de kvalitative og kvantitative kriterier for representativitet, og med å skille klart mellom "sivil dialog" og "sosial dialog".

3.2.3.2. Det bør defineres representativitetskriterier for utvelgelse av hvilke organisasjoner som skal delta i den sivile dialogen, for å sikre åpenhet og en demokratisk utvelgingsprosess. Den rådgivende komité for EØS støtter kriteriene definert av EUs økonomiske og sosiale komité, som europeiske organisasjoner må oppfylle for å være aktuelle⁽¹⁾.

3.2.3.3. Den rådgivende komité for EØS støtter Kommisjonens forslag om å opprette en direktekople database over opplysninger om sivile organisasjoner, for å skape større åpenhet og strukturere organisasjonenes dialog med institusjonene. For aktører fra det sivile samfunn i EFTA EØS-statene, som er medlemmer av paraplyorganisasjoner i EU, vil hyppigere konsultasjoner gi en større mulighet for innflytelse i EØS-relevante saker.

(1) CES 357/2002 Uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité om Europeiske styringsformer – en hvitbok (COM(2002) 428 final)

3.2.4. EUs økonomiske og sosiale komité's rolle

3.2.4.1. Hvitboken om europeiske styringsformer peker på den nye rollen til EUs økonomiske og sosiale komité (ECOSOC). Den skal være et bindeledd mellom EU-institusjonene og det organiserte sivile samfunn. ECOSOC oppfordres der til å spille en mer aktiv rolle i politikkkutforming (jf. endringene i EF-traktatens artikkel 257 vedtatt i Nice).

3.2.4.2. ECOSOC er det forum der den sivile dialog grunnfestes offisielt. Komiteen har stadig befestet sin rolle som et forum for dialog og konsultasjon, og lykkes på denne måten i effektivt å involvere i sitt arbeid de parter fra det organiserte sivile samfunn som i dag ikke er representert i komiteen. Offentlige arrangementer og høringer er en del av dette arbeidet.

3.2.4.3. Gjennom Osmose-prosessen kan medlemmer av EFTAs konsultative komité delta i alle faser av ECOSOCs arbeid som observatører, og på den måten få innblikk i utformingen av EUs politikk. Dette er et eksempel på svært fruktbart og pragmatisk EØS-samarbeid, som Den rådgivende komité for EØS støtter på det sterkeste.

3.2.5. Partene i arbeidslivet

3.2.5.1. Den rådgivende komité for EØS legger stor vekt på at arbeidslivets parter spesielle rolle innenfor et organisert sivil samfunn, skal komme klart fram. Den er derfor tilfreds med hvitbokens eksplisitte henvisning til denne spesielle rollen, og den særlige innflytelsen som arbeidslivets parter har. Deres oppgave innenfor den sosiale dialog er et utmerket eksempel på effektiv innføring av prinsippet om avtalebasert styring på europeisk nivå. Den europeiske sosiale dialog er en mekanisme med tilnærmet lovgivende makt i henhold til traktatens artikkel 137 og 138. Den er klart definert med hensyn til deltakere, myndighet og framgangsmåter, og har en halv-konstitusjonell status⁽¹⁾. Den kjennetegnes ved deltakernes særlige myndighet, ansvarsområde og uavhengighet. Deres rolle og ansvarsområder kan derfor ikke overføres til andre politikkområder eller aktører. I den forbindelse minner ECOSOC igjen om at det er avgjørende å skille klart mellom "sosial dialog" og "sivil dialog".

3.2.5.2. Arbeidslivsorganisasjonene i EFTA EØS-statene er medlemmer av de europeiske arbeidsgiverorganisasjonene UNICE og CEEP samt Det europeiske forbund av fagforeninger (ETUC). Som medlemmer deltar de direkte i tverrsektorielle forhandlinger innenfor den sosiale dialog. På denne måten har de en unik mulighet til å påvirke arbeidslovgivningen i EU/EØS. Dette er særlig viktig for stater som ikke er EU-medlemmer, men som likevel må følge EUs regelverk.

3.2.6. Mer effektive og åpne konsultasjoner

3.2.6.1. Hvitboken etterlyser en "styrket ordning for konsultasjon og dialog", og påpeker at alle EU-institusjoner og

nasjonale myndigheter må anstrenge seg ytterligere for å bedre konsultasjonsordningene om EU-politikk, som et supplement til institusjonenes beslutningstaking. Den rådgivende komité for EØS understreker at det er viktig å definere tydelige kriterier, slik at man sikrer et representativt og legitimt utvalg av organisasjoner som Kommisjonen skal konsultere.

3.2.6.2. En ny konsultasjonsordning i Europakommisjonen ville kunne gi innbyggere, arbeidslivets parter, lokale og regionale myndigheter, sivile organisasjoner og andre aktører i EFTA EØS-statene flere muligheter til å bli hørt i den fase der EUs politikk utformes. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer de nasjonale myndigheter i EFTA EØS-statene på det sterkeste til å støtte tilsvarende ordninger der ulike EFTA EØS-aktører deltar aktivt i utformingsfasen, for å sikre at deres syn blir gjort kjent og tas i betraktning i Kommisjonens konsultasjonsprosesser.

3.3. Bedre politikk, regulering og gjennomføring

3.3.1. Forenklet regelverk

3.3.1.1. Kommisjonen har vedtatt å begrense sine forslag til nytt regelverk til grunnleggende elementer, og heller definere flere gjennomføringstiltak for å supplere de tekniske detaljene i slike forslag. Videre vil det bli lansert et program for å forenkle eksisterende fellesskapsregler ytterligere. Medlemsstatene skal også oppfordres til å forenkle de nasjonale regler som gjennomfører EU-bestemmelser. Den rådgivende komité for EØS støtter hvitbokens forslag om å forenkle og øke takten i den europeiske lovgivningsprosessen. Fellesskapets regelverk blir stadig mer omfattende, og kommer ofte som et tillegg til nasjonale bestemmelser i stedet for faktisk å forenkle og harmonisere dem. Komiteen oppfordrer EFTA EØS-statene om å følge Europakommisjonens arbeid tett, og forenkle de nasjonale regler som gjennomfører EU-bestemmelser.

3.3.2. Kombinasjon av ulike instrumenter for gjennomføring av EU-politikk

3.3.2.1. De siste årene har retningsgivende regelverk og integrering supplert den tradisjonelle EU-metoden for harmonisering av regelverk. Det har funnet sted en tydelig overgang fra tradisjonelle forordninger, direktiver og vedtak som på grunn av deres relevans for EØS skulle integreres i EØS-regelverket, til nye instrumenter for gjennomføring av politikk som retningslinjer, rekommandasjoner, samreguleringsmekanismer og åpne samordningsmetoder. Slike instrumenter er det vanskelig å innlemme i en juridisk bindende avtale som EØS-avtalen. Som følge av Kommisjonens beslutning om å bruke også andre instrumenter ved siden av lovgivning, må det vurderes hvordan man kan opprettholde dynamikken i EØS-avtalen. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer EFTA EØS-statene til å ta i betraktning slike ikke-lovgivningsmessige utviklingstrekk i EU som har følger for det indre marked eller tilgrensende områder, for å sikre en parallell utvikling og like konkurransevilkår i hele EØS.

⁽¹⁾ TEF, artikkel 137 og 138.

3.3.3. Reguleringsorganer

3.3.3.1. For å nå målet om en bedre anvendelse og gjennomføring av regelverk i hele unionen, ønsker Kommisjonen å opprette flere sektorielle reguleringsorganer med spesielt definerte oppgaver, etter mønster av Det europeiske kontor for legemiddelvurdering EMEA⁽¹⁾ og det europeiske kontoret for matsikkerhet EFSA. Den rådgivende komité for EØS understreker at det er svært viktig at EFTA EØS-statene sikrer seg medlemskap i nye EØS-relevante reguleringsorganer, og at de er med på å definere kriteriene for opprettelsen av slike.

3.3.3.2. Den rådgivende komité for EØS vil imidlertid advare mot at det opprettes mange uavhengige europeiske reguleringsorganer. Før et nytt organ opprettes bør det slås fast at dette vil innebære klare forbedringer, og ikke mer byråkrati og uforsvarlig høye kostnader.

3.3.4. Ekspertkomiteer

3.3.4.1. Unionens system av ekspertkomiteer er stort og komplisert, og det mangler informasjon om hvordan disse komiteene arbeider. Dette har ført til økt offentlig mistillit. For å bygge opp innbyggernes tillit til måten politiske beslutningstakere bruker ekspertråd på, har Kommisjonen besluttet å utvikle retningslinjer for i større grad å åpne systemet med bruk av sakkyndige for offentlig vurdering og debatt.

3.3.4.2. EØS-avtalens artikkel 99 inneholder regler for forberedelse og utforming av beslutninger i EØS' beslutnings-takingsprosess. Der er det fastsatt at Kommisjonen straks den begynner å utarbeide nytt regelverk på et område som omfattes av EØS-avtalen, uformelt skal innhente synspunkter fra sakkyndige i EFTA-statene på samme måte som den innhenter synspunkter fra sakkyndige i EFs medlemsstater. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer på den ene side Kommisjonen til å anvende EØS-avtalens artikkel 99 fullt ut, og på den annen side de nasjonale myndigheter i EFTA EØS-statene til å følge Kommisjonens arbeid nøye med hensyn til anvendelsen av artikkel 99.

3.3.4.3. Den rådgivende komité for EØS støtter et mer åpent system for bruk av sakkyndige i EUs politikktutforming. Dette vil gi offentligheten i EØS større muligheter til å følge arbeidet i ekspertkomiteene. Komiteen støtter også Kommisjonens intensjon om å gjøre ekspertråd tilgjengelige for offentligheten. Samtidig oppfordrer den EFTA EØS-statene på det sterkeste til å sikre kompetent og aktiv deltakelse i alle av Kommisjonens komiteer som er åpne for dem.

3.3.5. Bedre implementering og gjennomføring av Fellesskapets regelverk på nasjonalt plan

3.3.5.1. Virkningen av reglene for det indre marked avhenger i siste instans av myndighetene i EØS-statenes vilje og evne til å sikre at reglene innlemmes og gjennomføres effektivt, fullstendig og i tide. Som en følge av Kommisjonens

beslutning om å opptrappe etterforskningen av mulige brudd på Fellesskapets regelverk i EU-medlemsstatene, vil EFTA EØS-statene også kunne oppleve å bli nøyere overvåket av EFTAs overvåkningsorgan.

3.3.5.2. For å bedre kvaliteten på gjennomføringen av regelverket, kan EFTA EØS-statene arbeide for å gjøre fellesskapsretten/EØS-regelverket bedre kjent blant innbyggere, nasjonale domstoler og jurister. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer EFTA EØS-statene til å delta i EUs planlagte høring om god praksis med hensyn til gjennomføringstiltak, for å bedre kvaliteten og hastigheten på gjennomføring av regelverk.

3.3.5.3. Det er ikke bare foretak som berøres av reglene for det indre marked, men også nasjonale, regionale og lokale myndigheter. Dette gjelder særlig konkurransereglene og reglene for offentlig støtte. Myndighetene har i mange tilfeller ikke god nok informasjon om og forståelse av denne utviklingen, noe som i mange tilfeller fører til at de ikke anvender rettsreglene i tilstrekkelig grad. Komiteen vil derfor oppfordre de nasjonale myndigheter til å treffe tiltak for å avhjelpe denne situasjonen.

3.4. Nytt fokus på politikk og institusjoner

3.4.1. Fellesskapsmetoden

3.4.1.1. Kommisjonen har uttalt at unionen må styrke fellesskapsmetoden for å kunne utforme en bedre politikk. Samtidig burde innføringen av tiltak for bedre samråd og økt deltakelse, en mer åpen bruk av ekspertråd og forbedret konsekvensvurdering, føre til at Kommisjonen tar politisk initiativ på en mer målrettet og selektiv måte.

3.4.1.2. En styrking av fellesskapsmetoden ville være en klar fordel for EFTA EØS-statene, siden EØS-avtalen bygger på den teori at fellesskapsmetoden er hovedmetoden for utforming av politikk i Fellesskapet.

3.4.2. Komitologikomiteer

3.4.2.1. Hovedansvaret for å gjennomføre politikk og regelverk hviler vanligvis på Kommisjonen, ved at den vedtar gjennomføringsbestemmelser. I henhold til hvitboken bør vilkårene for å treffe vedtak om gjennomføringsbestemmelser vurderes på nytt. Når beslutninger treffes av Rådet og Europaparlamentet i fellesskap, bør disse to institusjonene ha like mye å si ved overvåkingen av gjennomføringen, samtidig med at Kommisjonen må beholde uinnskrenket utøvende makt. En enkel juridisk mekanisme bør gjøre det mulig for den lovgivende myndighet å vurdere alle Kommisjonens tiltak opp mot prinsippene og de politiske føringene nedfelt i regelverket. Den eksisterende komitéstrukturen, og særlig forskriftskomiteene og forvaltningskomiteene, vil da måtte moderniseres.

⁽¹⁾ EMEA i London foretar tekniske vurderinger av søknader for godkjenning av nye legemidler før Kommisjonen treffer sin beslutning.

3.4.2.2. En mulig nedbygging – eller gradvis fjerning – av den formelle komitologistrukturen i EU vil få store konsekvenser for EFTA EØS-statene. EØS-avtalen har ved sin artikkel 100 åpnet for at EFTA deltar i mange av disse komiteene. Deltakelse i EUs komitologisystem er for EFTA EØS-statene en svært viktig kanal for utveksling av synspunkter og informasjon med de sakkyndige i EU-medlemsstatene og i Kommisjonen. Den rådgivende komité for EØS støtter EFTA EØS-statenes deltakelse i EUs komitologikomiteer, og oppfordrer EU-siden til å sikre at disse statenes synspunkter tas i betraktning ved en mulig modernisering av komitologisystemet.

4. STYRING AV BEDRIFTER OG BEDRIFTENES SAMFUNNSANSVAR

4.1. Endrede holdninger til næringslivets rolle i samfunnet og oppmerksomheten rundt virkningene av globalisering, har gjort bedrifters samfunnsansvar (CSR – corporate social responsibility) til et stadig viktigere tema. Såvel bedriftene selv som fagforeninger, ikke-statlige organisasjoner og offentligheten generelt, har utviklet en økende bevissthet om og interesse for bedrifters atferd i en rekke samfunns- og miljørelaterte saker. Det stilles stadig større krav til at bedriftene tar ansvar for enhver virkning som deres atferd måtte ha på miljø og samfunn, på nasjonalt som på internasjonalt plan. Denne fokuseringen på de ulike sidene ved bedrifters samfunnsansvar har skapt en etterspørsel etter bindende regler eller retningslinjer for flere sider ved bedriftenes atferd.

4.2. Ethvert samfunn er avhengig av lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter som skaper arbeidsplasser og velstand, og bidrar til å opprettholde de samfunn der de har sin virksomhet. Denne rollen er avgjørende, og en av næringslivets hovedansvaroppgaver. Gjennom internasjonaliseringen og globaliseringen av handelen har imidlertid nye elementer kommet til. Det legges ikke bare vekt på de økonomiske resultatene, men også på hvordan disse resultatene er oppnådd, med fokus på foretakets atferd såvel som på lønnsomhet. Denne bevisstheten gjenspeiles i virksomheten til et antall internasjonale selskaper, som ved å gjennomføre CSR-politikk og -programmer aktivt yter et bidrag i de samfunnene de opererer i. Videre må man også nevne det betydelige økonomiske og sosiale bidraget fra ideelle organisasjoner og samvirkesektoren.

4.3. CSR har vært en viktig sak for internasjonale organisasjoner i mange år. Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO) innførte viktige prinsipper i sin sentrale arbeidsstandard. OECD fulgte opp med sine retningslinjer for multinasjonale selskapers virksomhet, og FN har også med Kofi Annans "Global Compact Initiative" behandlet spørsmålet innenfor en globaliseringskontekst. Sist, men ikke minst, har Europakommisjonen i en grønnbok om bedrifters samfunnsansvar stilt spørsmålet om det også bør utarbeides et europeisk regelverk for CSR.

4.4. Den rådgivende komité for EØS støtter Kommisjonens arbeid med grønnboken, som har stimulert til en kritisk debatt om nye måter å fremme CSR på og økt bevisstheten rundt dette emnet. Kommisjonens initiativ bør ses i sammenheng

med det strategiske målet EU satte seg selv under toppmøtet i Lisboa om å bli "den mest konkurransedyktige og dynamiske kunnskapsbaserte økonomien i verden hvor en bærekraftig utvikling kombineres med flere og bedre jobber og sterkere sosial utjevning". Komiteen gjentar forslaget fra EFTAs konsultative komité om at de samme strategiske mål også bør vedtas av EFTA-siden i EØS-samarbeidet, slik at alle de 18 EØS-statene omfattes.

4.5. CSR må ses som en langsiktig oppgave og en strategisk investering som kombinert med økonomisk suksess vil bidra til å skape bærekraftige bedrifter. Som FNs generalsekretær Kofi Annan formulerte det: "Bedriftene opplever at markedene har blitt globale. Det samme må skje med bedrifters samfunnsansvar, både i teori og i praksis. Og bedriftene erfarer at ansvarsfull atferd til syvende og sist også lønner seg økonomisk."

4.6. I sin grønnbok tar Europakommisjonen opp spørsmålet om en ny europeisk ramme for CSR. Selskapene er en del av samfunnet, og opererer i et miljø formet av lover og tariffavtaler som regulerer arbeidsmarkedet, ivaretar begge siders interesser og verner arbeidstakerne. Dette er akseptert av alle de berørte parter, og danner grunnlaget for CSR i Europa uten at den juridiske rammen (sosial- og miljøpolitikken) derved blir skadelidende.

4.7. Hovedoppgaven i Europa er å skape en allmenn moralholdning der CSR har en sikker plass, innenfor rammen av eksisterende regelverk på det sosiale området. Europeisk nivå egner seg som ramme for sammenligning av registrerte vellykkede CSR-initiativer, og for å innlemme CSR i forretningsstrategier gjennom å øke bevisstheten om dette.

4.8. Frivillige – herunder framforhandlede – tiltak er et av de grunnleggende prinsippene for bedrifters samfunnsansvar. Det ville være uheldig å innføre detaljerte, bindende regler for hele Europa. Særlig ville små og mellomstore bedrifter og selskaper innenfor samvirkesektorens økonomi kunne oppleve ensartede, detaljerte CSR-normer som en tvangstrøye. Bedriftene bør ha mulighet til å utvikle skreddersydde, sektorspesifikke og særlig effektive tiltak som er nøyaktig tilpasset deres situasjon. Generelle europeiske prinsipper som arbeidslivets parter er enige om, kunne være en hjelp til å spre den CSR-praksis som mange bedrifter allerede gjennomfører. Den rådgivende komité for EØS bifaller derfor spesielt tiltak fra arbeidslivets parter for å framheve visse aspekter ved CSR, f.eks. på områdene helse og industrisikkerhet eller like muligheter for arbeidstakere. CSR kan i en EU-kontekst utvikles på grunnlag av felles initiativer og frivillige avtaler mellom partene i arbeidslivet. Kommisjonen vil kunne framme åpenhet, sammenheng og god praksis på området ved å legge til rette for partnerskap mellom nøkkelbedrifter for CSR.

4.9. Den rådgivende komité for EØS vil framheve den særlige forpliktelsen bedrifter som yter tjenester av allmenn interesse har, når det gjelder sosialt ansvar og miljøansvar samt ansvar for å yte tjenester i bestemte geografiske områder, blant annet når det gjelder drikkevann.

4.10. Den rådgivende komité for EØS understreker at det er viktig å skape sammenheng mellom CSR-tiltak og tiltak rettet mot bedriftsattferd i EUs relevante juridiske instrumenter og i relevant EU-politikk. Den pågående gjennomgangen av EUs direktiver om offentlige innkjøp og utformingen av kommisjonskunngjøringer om de sosiale og miljømessige aspektene ved offentlige innkjøp, er særlig relevante, sammen med forslagene om miljøansvar. Komiteen foreslår også at reglene for offentlig støtte gjennomgås med tanke på utviklingen knyttet til ansvar for miljø og sosial utjevning.

5. SAMMENDRAG AV SLUTNINGER OG ANBEFALINGER

5.1. Den rådgivende komité for EØS bifaller Europakommisjonens arbeid med europeiske styringsformer, og støtter de fem prinsippene for god styring foreslått av Kommisjonen, da de inneholder elementer som knyttes opp mot prinsippene om demokrati og offentlighet. Komiteen merker seg imidlertid at hvitboken unngår å ta opp de underliggende problemene ved avtalebasert styring, blant annet overgangen fra parlamentbasert til avtalebasert styring av samfunn. Komiteen understreker at enhver reform av politiske prosesser og ordninger for beslutningstaking i Fellesskapet vil få følger for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, da EF-rettsakter som er relevante for EØS må innlemmes i EØS-avtalen.

5.2. Bedre deltakelse og større åpenhet er grunnleggende for god avtalebasert styring. Den rådgivende komité for EØS støtter derfor forslaget om mer gjennomsiktede arbeidsmetoder i de europeiske institusjoner, og oppfordrer til større åpenhet og større grad av deltakelse fra ikke-statlige organisasjoner også i EØS-samarbeidet.

5.3. Den rådgivende komité for EØS understreker den viktige rollen og det store ansvaret arbeidslivets parter har. Deres oppgave i den sosiale dialog er et ypperlig eksempel på prinsippet om avtalebasert styring på europeisk plan. Den sosiale dialog bør derfor anerkjennes som et viktig element når Europas framtid skal utformes.

5.4. Den rådgivende komité for EØS uttrykker sin fulle støtte til Kommisjonens plan om å konsultere sivile organisasjoner på alle nivåer i politikktutformingen, og bifaller forslaget om å vedta en konsultasjonsordning. Det haster imidlertid med å definere et klart skille mellom "sivil dialog"

og "sosial dialog", og med å utarbeide representativitetskriterier for utvelgning av de organisasjoner som skal delta i den sivile dialog.

5.5. På bakgrunn av regionale og lokale aktørers økende tyngde i EU, vil Den rådgivende komité for EØS påpeke mangelen på bestemmelser i EØS-avtalen om samarbeid mellom lokale og regionale nivåer i EØS.

5.6. Når det gjelder et bedre regelverk, støtter Den rådgivende komité for EØS Kommisjonens forslag om å forenkle fellesskapsregelverket, og oppfordrer EFTA EØS-statene om å følge Europakommisjonens eksempel og forenkle de nasjonale regler som gjennomfører EU-bestemmelser. EFTA EØS-statene bør også delta i EUs foreslåtte utveksling av den beste praksis når det gjelder gjennomføringstiltak. I tillegg til en forenkling oppfordrer Den rådgivende komité for EØS også til at det utarbeides en ordning for konsekvensvurdering og en objektiv vurdering av alternative reguleringsformer. Den oppfordrer EFTA EØS-statene på det sterkeste til å følge de ikke-lovgivningsmessige utviklingstrekk i EU som har følger for det indre marked eller tilgrensende områder, for å sikre en parallell utvikling og like konkurransevilkår i hele EØS.

5.7. Den rådgivende komité for EØS vil understreke hvor viktig det er for EFTA EØS-statene å sikre medlemskap i nye EØS-relevante reguleringsorganer. Det er også avgjørende med kompetent og aktiv deltakelse i alle av Kommisjonens komiteer som er åpne EFTA EØS-statene. Den rådgivende komité for EØS oppfordrer også EU-siden til å sikre at det tas hensyn til EFTA EØS-statenes synspunkter i en eventuell omlegging av komitologisystemet.

5.8. Når det gjelder global og europeisk avtalebasert styring, bifaller Den rådgivende komité for EØS Europakommisjonens grønbok om bedrifters samfunnsansvar (CSR), som har stimulert til en kritisk debatt om nye måter å fremme CSR på, og økt bevisstheten rundt dette emnet. Grønboken er et viktig bidrag i en vellykket gjennomføring av Lisboa-strategien, som etter komiteens syn også bør vedtas fullt ut av EFTA-siden i EØS-samarbeidet. CSR må ses som en langsiktig, frivillig – herunder framforhandlet – oppgave og en strategisk investering, som sammen med økonomisk suksess vil bidra til å øke bedriftenes bærekraft. Kommisjonen kan framme åpenhet, sammenheng og god praksis på dette området ved å legge til rette for partnerskap mellom viktige CSR-aktører.

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

Kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om avtaler av mindre betydning som ikke merkbart begrenser konkurransen i henhold til EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 (*de minimis*)

2003/EØS/15/03

- A. Denne kunngjøring er utferdiget i henhold til reglene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen) og avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (overvåknings- og domstolsavtalen).
- B. Kommisjonen for De europeiske fellesskap har utferdiget en kunngjøring om 'avtaler av mindre betydning som ikke merkbart begrenser konkurransen i henhold til artikkel 81 nr. 1 i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap (*de minimis*)'⁽¹⁾. Denne ikke-bindende rettsakten avklarer når avtaler mellom foretak ikke er forbudt etter EF-traktatens artikkel 81 nr. 1.
- C. EFTAs overvåkningsorgan anser nevnte rettsakt som relevant for EØS. For å opprettholde like konkurransevilkår og sikre ensartet anvendelse av EØS-avtalens konkurranseregler i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, vedtar Overvåkningsorganet denne kunngjøring med hjemmel i overvåknings- og domstolsavtalens artikkel 5 nr. 2 bokstav b). Ved anvendelse av de relevante EØS-regler i en bestemt sak, vil Overvåkningsorganet følge de prinsipper og regler som er fastlagt i denne kunngjøring.
- D. Denne kunngjøring erstatter Overvåkningsorganets tidligere kunngjøring av 1998 om avtaler av mindre betydning som ikke kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1⁽²⁾.

I

1. EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 forbyr avtaler mellom foretak som kan påvirke handelen mellom partene i EØS-avtalen, og som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen innen det territorium som er omfattet av EØS-avtalen. De europeiske fellesskaps domstol har fastslått at den tilsvarende bestemmelse i EF-traktatens artikkel 81 nr. 1 ikke får anvendelse på avtaler som ikke merkbart påvirker samhandelen innenfor Fellesskapet eller konkurransen. I samsvar med EØS-avtalens artikkel 6 og overvåknings- og domstolsavtalens artikkel 3 bør dette prinsipp også gjelde ved tolking av EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1, slik at denne bestemmelsen ikke kommer til anvendelse når samhandelen mellom partene i EØS-avtalen eller konkurransen ikke påvirkes merkbart.

2. I denne kunngjøring definerer EFTAs overvåkningsorgan på grunnlag av markedsandelsterskler hva som ikke utgjør en merkbar begrensning av konkurransen etter EØS-avtalens artikkel 53⁽³⁾. Denne negative definisjonen av begrepet 'merkbart' innebærer ikke at alle avtaler mellom foretak som overskrider tersklene fastsatt i denne kunngjøring, merkbart begrenser konkurransen. Slike avtaler kan likevel i bare ubetydelig grad påvirke konkurransen, og derfor ikke være omfattet av forbudet i EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1⁽⁴⁾.

3. I tillegg kan avtaler falle utenfor virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 fordi de ikke

⁽¹⁾ EFT C 368 av 22.12.2001, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 200 av 16.7.1998, s. 55, og EØS-tillegget til EFT nr. 28 av 16.7.1998, s. 13.

⁽³⁾ Kompetansen til å behandle enkeltsaker som kommer inn under EØS-avtalens artikkel 53, er delt mellom EFTAs overvåkningsorgan og Kommisjonen i henhold til reglene fastsatt i EØS-avtalens artikkel 56. Bare én myndighet er kompetent til å behandle en gitt sak.

⁽⁴⁾ Se f.eks. EF-domstolens dom i forente saker C-215/96 og C-216/96: *Bagnasco (Carlos) mot Banca Popolare di Novara og Casa di Risparmio di Genova e Imperia* [1999] saml. I-135, nr. 34-35. Denne kunngjøring berører heller ikke prinsippene for vurdering etter EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 fastlagt i kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om 'Retningslinjer for anvendelsen av EØS-avtalens artikkel 53 på avtaler om horisontalt samarbeid', se Overvåkningsorganets vedtak nr. 393/01/COL av 6. desember 2001 (EFT C 266 av 31.10.2002, s. 1, og EØS-tillegget til EFT nr. 55 av 31.10.2002, s. 1), særlig nr. 17-31, og i kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om 'Retningslinjer for vertikale begrensninger' (EFT C 122 av 23.5.2002, s. 1, og EØS-tillegget til EFT nr. 26 av 23.5.2002, s. 7), særlig nr. 5-20.

merkbart kan påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen. Denne kunngjøring tar ikke for seg dette spørsmålet. Den kvantifiserer ikke hva som ikke utgjør en merkbar påvirkning av samhandelen. Det erkjennes imidlertid at avtaler mellom små og mellomstore bedrifter som definert i EFTAs overvåkningsorgans vedtak nr. 112/96/COL av 11. september 1996⁽⁵⁾, sjelden vil kunne påvirke samhandelen mellom partene i EØS-avtalen merkbart. Små og mellomstore bedrifter er i vedtaket definert som foretak med færre enn 250 ansatte som enten har en årlig omsetning på høyst EUR 40 millioner, eller en årsbalanse på høyst EUR 27 millioner.

4. I saker som omfattes av denne kunngjøring, vil EFTAs overvåkningsorgan ikke innlede formell behandling verken på anmodning eller av eget tiltak. I tilfeller der foretak i god tro går ut fra at en avtale omfattes av denne kunngjøring, vil Overvåkningsorganet ikke ilegge bøter. Selv om kunngjøringen ikke er bindende for domstoler og myndigheter i EFTA-statene, har den også til formål å gi disse veiledning når det gjelder anvendelsen av EØS-avtalens artikkel 53.

5. Denne kunngjøring får anvendelse også på beslutninger truffet av sammenslutninger av foretak og på samordnet opptreden.

6. Denne kunngjøring berører ikke EFTA-domstolens eller De europeiske fellesskaps domstols eller førsteinstansdomstols tolking av EØS-avtalens artikkel 53 og/eller EF-traktatens artikkel 81.

II

7. EFTAs overvåkningsorgan mener at avtaler mellom foretak som påvirker samhandelen mellom partene i EØS-avtalen, ikke merkbart begrenser konkurransen i henhold til EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1:

- a) dersom den samlede markedsandel til partene i avtalen ikke overskrider 10 % på noen av de relevante markeder som berøres av avtalen, når avtalen er inngått mellom foretak som er faktiske eller potensielle konkurrenter på ett eller flere av disse markedene (avtaler mellom konkurrerende foretak)⁽⁶⁾, eller
- b) dersom markedsandelen til den enkelte avtalepart ikke overskrider 15 % på noen av de relevante markeder som berøres av avtalen, når avtalen er inngått mellom foretak som ikke er faktiske eller potensielle konkurrenter på noen av disse markedene (avtaler mellom ikke-konkurrerende foretak).

I tilfeller der avtalen vanskelig kan klassifiseres som enten en avtale mellom konkurrerende foretak eller en avtale mellom ikke-konkurrerende foretak, får terskelen på 10 % avendelse.

8. Når konkurransen i et relevant marked er begrenset gjennom den kumulative virkning av avtaler om salg av varer eller tjenester inngått av ulike leverandører eller distributører (kumulativ utestengende virkning av parallelle nett av avtaler med lignende virkninger på markedet), senkes markedsandelstærsklene i nr. 7 til 5 % både for avtaler mellom konkurrerende foretak og avtaler mellom ikke-konkurrerende foretak. Når markedsandelen til den enkelte leverandør eller distributør ikke overskrider 5 %, antas dette generelt ikke å bidra vesentlig til en kumulativ utestengende virkning⁽⁷⁾. En kumulativ utestengende virkning er ikke sannsynlig dersom mindre enn 30 % av det relevante marked er dekket av parallelle (nett av) avtaler med lignende virkninger på markedet.

⁽⁵⁾ EFT L 42 av 13.2.1997, s. 33, og EØS-tillegget til EFT nr. 7 av 13.2.1997, s. 1. Vedtaket svarer til kommisjonsrekommendasjon 96/280/EF (EFT L 107 av 30.4.1996, s. 4). Det er ventet at Kommisjonen vil endre sin rekommendasjon for å øke terskelen for årlig omsetning fra EUR 40 millioner til EUR 50 millioner, og terskelen for årsbalansen fra EUR 27 millioner til EUR 43 millioner.

⁽⁶⁾ Med hensyn til begrepet faktiske eller potensielle konkurrenter vises det til kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om 'Retningslinjer for anvendelsen av EØS-avtalens artikkel 53 på avtaler om horisontalt samarbeid' (jf. fotnote 4), nr. 9. Et foretak anses som en faktisk konkurrent dersom det enten er aktivt på det samme relevante marked, eller, i fravær av avtalen, kan omstille seg til å produsere de relevante produkter og markedsføre dem på kort sikt, uten å pådra seg betydelige tilleggs kostnader eller vesentlig risiko, som reaksjon på en liten, men varig økning i de relative priser (umiddelbar substitusjon på tilbudssiden). Et foretak anses som en potensiell konkurrent dersom det påvises at foretaket, i fravær av avtalen, kunne og sannsynligvis ville påta seg de nødvendige tilleggsinvesteringer eller nødvendige omleggingskostnader slik at det kunne etablere seg på det relevante marked som svar på en liten og varig økning i de relative priser.

⁽⁷⁾ Se også kunngjøring fra EFTAs overvåkningsorgan om 'Retningslinjer for vertikale begrensninger' (EFT C 122 av 23.5.2002, s. 1, og EØS-tillegget til EFT nr. 26 av 23.5.2002, s. 7), særlig nr. 73, 142, 143 og 189. Mens det i retningslinjene for vertikale begrensninger i forbindelse med visse begrensninger vises ikke bare til en gitt leverandørs eller kjøpers samlede, men også til hans bundne markedsandel, gjelder alle markedsandelstærskler i denne kunngjøring de samlede markedsandeler.

9. Videre mener EFTAs overvåkningsorgan at avtaler ikke virker konkurransebegrensende dersom markedsandelene ikke overskrider tersklene på henholdsvis 10 %, 15 % og 5 % nevnt i nr. 7 og 8 med mer enn 2 prosentenheter i to kalenderår på rad.

10. For å beregne markedsandelen, må det foretas en avgrensning av det relevante marked, som består av det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked. Ved avgrensning av det relevante marked bør det tas utgangspunkt i Overvåkningsorganets kunngjøring om avgrensning av det relevante marked innen konkurranseretten i EØS⁽⁸⁾. Markedsandelene beregnes på grunnlag av salgsverdi, eller eventuelt på grunnlag av innkjøpsverdi. Dersom slike opplysninger ikke foreligger, kan det benyttes annen pålitelig markedsinformasjon, herunder opplysninger om salgsvolum.

11. Nr. 7, 8 og 9 får ikke anvendelse på avtaler som inneholder en eller flere av følgende alvorlige begrensninger:

- 1) med hensyn til avtaler mellom konkurrerende foretak som definert i nr. 7, begrensninger som direkte eller indirekte, alene eller kombinert med andre faktorer under partenes kontroll, har til formål⁽⁹⁾:
  - a) å fastsette priser med henblikk på salg av produktene til tredjemann,
  - b) å begrense produksjon eller salg,
  - c) å fordele markeder eller kunder,
- 2) med hensyn til avtaler mellom ikke-konkurrerende foretak som definert i nr. 7, begrensninger som direkte eller indirekte, alene eller kombinert med andre faktorer under partenes kontroll, har til formål:
  - a) en begrensning av kjøperens adgang til å fastsette sin salgspris, uten å berøre leverandørens mulighet til å fastsette maksimumssalgspriser eller gi veiledende salgspriser, forutsatt at de ikke som følge av press eller incentiv fra den ene av partene får karakter av faste priser eller minstesalgspriser,
  - b) en begrensning av det territorium eller den kundegruppe kjøperen kan selge avtalevarene eller -tjenestene til, med unntak av følgende begrensninger som ikke anses som alvorlige:
    - en begrensning av aktivt salg til det eksklusive territorium eller til den eksklusive kundegruppe som leverandøren har reservert for seg eller har overdratt til en annen kjøper, dersom en slik begrensning ikke begrenser salget for kjøperens kunder,
    - en begrensning av kjøperens salg til sluttbrukere som utøver virksomhet på grossistnivå,
    - en begrensning pålagt medlemmene av et selektivt distribusjonssystem angående disses salg til ikke godkjente distributører, og
    - en begrensning av kjøperens mulighet til å selge deler som leveres med henblikk på innarbeiding, til kunder som vil kunne bruke dem til produksjon av samme type varer som dem leverandøren produserer,
  - c) en begrensning av aktivt eller passivt salg til sluttbrukere for medlemmer av et selektivt distribusjonssystem som utøver virksomhet på detaljistnivå, uten å berøre muligheten for å forby et medlem av systemet å utøve virksomhet fra et ikke godkjent etableringssted,
  - d) en begrensning av kryssleveransene mellom distributører innen et selektivt distribusjonssystem, herunder mellom distributører som utøver virksomhet innen ulike omsetningsledd,
  - e) en begrensning avtalt mellom en leverandør av deler og en kjøper som innarbeider delene, når leverandøren hindres i å selge delene som reservedeler til sluttbrukere eller til reparatører eller andre tjenesteytere som ikke er utpekt av kjøperen med tanke på reparasjon av eller service på kjøperens varer,

⁽⁸⁾ EFT L 200 av 16.7.1998, s. 55, og EØS-tillegget til EFT nr. 28 av 16.7.1998, s. 3.

⁽⁹⁾ Med forbehold for tilfeller av felles produksjon med eller uten felles distribusjon som definert i artikkel 5 nr. 2 i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIV nr. 6 og i artikkel 5 nr. 2 i rettsakten omhandlet i EØS-avtalens vedlegg XIV nr. 7 (henholdsvis kommisjonsforordning (EF) nr. 2658/2000 og kommisjonsforordning (EF) nr. 2659/2000 (EFT L 304 av 5.12.2000, s. 3 og 7)).

- 3) med hensyn til avtaler mellom konkurrerende foretak som definert i nr. 7, der konkurrentene, i henhold til avtalen, driver sin virksomhet innen ulike ledd i produksjons- eller distribusjonskjeden, enhver alvorlig begrensning som nevnt i nr. 1 og 2 ovenfor.
12. 1) I denne kunngjøring skal betegnelsene 'foretak', 'avtalepart', 'distributør', 'leverandør' og 'kjøper' omfatte deres respektive tilknyttede foretak.
- 2) Med 'tilknyttede foretak' menes:
- a) foretak der en avtalepart direkte eller indirekte
    - har mer enn halvparten av stemmerettene, eller
    - kan utnevne mer enn halvparten av medlemmene i foretakets kontrollorgan, administrasjonsorgan eller de organer som rettslig representerer foretaket, eller
    - har rett til å lede foretakets forretninger,
  - b) foretak som overfor en avtalepart direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a),
  - c) foretak der et foretak nevnt under bokstav b) direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a),
  - d) foretak der en avtalepart sammen med ett eller flere foretak nevnt under bokstav a), b) eller c), eller der to eller flere av de sistnevnte foretak i fellesskap har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a),
  - e) foretak der rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a) i fellesskap innehas av:
    - avtalepartene eller deres respektive tilknyttede foretak omhandlet under bokstav a) til d), eller
    - én eller flere av avtalepartene eller ett eller flere av deres tilknyttede foretak omhandlet under bokstav a) til d) og én eller flere tredjemenn.
- 3) Ved anvendelsen av nr. 2 bokstav e) skal markedsandelen til foretakene som eies i fellesskap, fordeles likt på hvert enkelt foretak som har rettigheter eller innflytelse som nevnt under nr. 2 bokstav a).

EF-ORGANER

KOMMISJONEN

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3067 – Intesa/Capitalia/IMI Investimenti/Unicredito/Fidis Retail)**

2003/EØS/15/04

1. Kommisjonen mottok 11. mars 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der de italienske bankene Banca Intesa S.p.A. ("Intesa"), Capitalia S.p.A. ("Capitalia"), IMI Investimenti S.p.A. ("IMI") og Unicredito Italiano S.p.A. ("Unicredito") ved kjøp av aksjer oppnår felles kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over Fidis Retail Italia S.p.A. ("FRI"), et nyopprettet foretak som utgjør et fellesforetak.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Intesa: bank og forsikring, finansmekling, porteføljevaltning, leasing og fordringsdiskontering,
  - Capitalia: holdingselskap i en gruppe innenfor bank- og finanssektoren,
  - IMI: bank og finans, forsikring, finansmekling og leasing,
  - Unicredito: holdingselskap i en gruppe med nasjonal og lokal virksomhet i banksektoren, investeringsbank, porteføljevaltning, fordringsdiskontering, leasing, forbrukerfinansiering og bankforsikring,
  - FRI: finansiering av bilkjøp for forbrukere.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 67 av 20.3.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3067 – Intesa/Capitalia/IMI Investimenti/Unicredito/Fidis Retail, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

**Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning
(Sak COMP/M.3113 – General Electric/Jenbacher)****2003/EØS/15/05**

1. Kommisjonen mottok 13. mars 2003 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89⁽¹⁾, sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97⁽²⁾, om en planlagt foretakssammenslutning der foretaket General Electric Company ("GE"), USA, ved kjøp av aksjer overtar kontroll som definert i rådsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele det østerrikske foretaket Jenbacher.
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - GE: industrikonsern med virksomhet på mange ulike områder, herunder flymotorer, transportsystemer, industrisystemer, kraftsystemer, plast, belysning, medisinsk utstyr, husholdningsapparater, media, finansielle tjenester, programvare og internettjenester,
  - Jenbacher: konstruksjon, produksjon og salg av stempelmaskiner.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for rådsforordning (EØF) nr. 4064/89. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr interesserte parter til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 68 av 21.3.2003. Merknadene sendes til Kommisjonen per faks (faksnr. +32 22 96 43 01 eller 22 96 72 44) eller med post, med referanse COMP/M.3113 – General Electric/Jenbacher, til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate B – Merger Task Force
Rue Joseph II/Jozef II-straat 70
B-1000 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1, rettet ved EFT L 257 av 21.9.1990, s. 13.

⁽²⁾ EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1, rettet ved EFT L 40 av 13.2.1998, s. 17.

Informasjonsprosedyre – tekniske forskrifter

2003/EØS/15/06

Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester (EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37, og EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

Meldinger om forslag til tekniske forskrifter mottatt av Kommisjonen

Referanse ⁽¹⁾	Tittel	Stilstandsperioden på tre måneder utløper ⁽²⁾
2003-0069-DK	Forslag til kunngjøring om bruk av avfall til jordbruksformål (slamkunngjøringen)	22.5.2003
2003-0070-I	Dekret om godkjenning av offisielle analysemetoder for korn - tillegg nr. 6	26.5.2003
2003-0071-DK	Kunngjøring om endring av kunngjøring om merking m.m. av legemidler. Kunngjøring nr. 5 av 6. januar 2003	22.5.2003
2003-0072-D	Reg TP SSB SE 002 - Grensesnittspesifikasjon for VHF-radiotjenesten for fart på innlands vannvei	27.5.2003
2003-0073-D	Reg TP SSB LA 133 - Grensesnittspesifikasjon for radioanlegg til bredbåndsoverføring på lokale nett ("Wireless Local Area Networks") i frekvensområdene 5150-5350 MHz og 5470-5725 MHz	27.5.2003
2003-0074-D	Reg TP SSB OR-NN 005 - Grensesnittspesifikasjon for radaranlegg til vindprofilmåling	27.5.2003
2003-0075-D	Reg TP SSB OR-NN 003 - Grensesnittspesifikasjon for bevegelsesdetektorer med radiosender	27.5.2003
2003-0076-D	Reg TP SSB OR-NN 002 - Grensesnittspesifikasjon for bevegelsesdetektorer med radiosender, lav effekt	27.5.2003
2003-0077-F	Forskrift om endring av forskrift av 21. november 2002 om byggevarers og innredningsartiklers ytelse ved brannpåvirkning	2.6.2003
2003-0078-D	Innføring av trinn 1 i forordningen om skipsfart på Bodensjøen (BSO) for lisenspliktige motorbåter på bayerske innsjøer	2.6.2003
2003-0079-UK	Endring av forordningen om dyresykdommer (godkjente desinfeksjonsmidler) (Skottland) 2003	2.6.2003
2003-0081-A	Lov om forbud mot genteknologi 2002 – Oberösterreich (Oö GTVG 2002)	4.6.2003
2003-0082-F	1 – Forskrift om endring av forskrift av 29. november 2000 om varmeegenskaper i nye bygninger og nye deler av bygninger	4.6.2003
	2 - Endring av vedleggene til forskrift av 1. desember 2000 om godkjenning av beregningsmetodene Th-C og Th-E fastsatt i artikkel 4 og 5 i forskrift av 29. november 2000 om varmeegenskaper i nye bygninger og nye deler av bygninger	
2003-0083-S	Forslag til endring av Naturverndirektoratets forskrifter om vern mot mark- og vannforurensning ved lagring av brannfarlige væsker (nåværende NFS 2000:4)	5.6.2003
2003-0084-GR	Forslag til forordning om naturgassledninger av stål med et konstruksjonstrykk på 19 bar	5.6.2003
2003-0085-GR	Forslag til forordning om naturgassledninger av polyetylen med et driftstrykk på høyst 4 bar	5.6.2003
2003-0086-FIN	AIR M5-10, endring 3 Ultralette fly – luftdyktighet, tilvirkning, registrering og vedlikehold	6.6.2003
2003-0087-S	Jordbruksdirektoratets forskrifter om bekjempelse av salmonella hos dyr	6.6.2003

⁽¹⁾ År - registreringsnummer - opprinnelsesmedlemsstat.

⁽²⁾ I denne perioden kan forslaget ikke vedtas.

⁽³⁾ Ingen stillstandsperiode ettersom Kommisjonen har godkjent at det er grunn til å treffe hastevedtak.

⁽⁴⁾ Ingen stillstandsperiode ettersom tiltaket berører tekniske spesifikasjoner eller andre krav forbundet med skatte- eller finanstiltak; jf. artikkel 1 nr. 11 annet ledd tredje strekpunkt i direktiv 98/34/EF.

⁽⁵⁾ Informasjonsprosedyren avsluttet.

Kommisjonen viser til Domstolens dom av 30. april 1996 i sak C-194/94 (CIA Security). Ifølge Domstolens utlegning skal artikkel 8 og 9 i direktiv 83/189/EØF tolkes slik at enkeltpersoner kan påberope seg disse artiklene overfor nasjonale domstoler, som plikter å avvise anvendelse av nasjonale tekniske forskrifter som ikke er meldt i samsvar med direktivet.

Dommen bekrefter Kommisjonens melding av 1. oktober 1986 (EFT C 245 av 1.10.1986, s. 4).

Manglende overholdelse av meldingsplikten medfører derfor at de berørte tekniske forskrifter ikke får anvendelse, og følgelig ikke kan gjøres gjeldende overfor enkeltpersoner.

Ytterligere opplysninger om meldingene kan fås ved henvendelse til de nasjonale avdelinger som er oppført på følgende liste:

**LISTE OVER NASJONALE AVDELINGER MED ANSVAR
FOR HÅNTERINGEN AV DIREKTIV 98/34/EF**

BELGIA

Institut belge de normalisation/Belgisch Instituut voor
Normalisatie
Avenue de la Brabançonne/Brabançonnellaan 29
B-1040 Bruxelles/Brussel

Madame Hombert
Tlf.: (32-2) 738 01 10
Faks: (32-2) 733 42 64
X400:O=GW;P=CEC;A=RTT;C=BE;DDA:RFC-
822=CIBELNOR(A)IBN.BE
E-post: cibelnor@ibn.be

Madame Descamps
Tlf.: (32 2) 206 46 89
Faks: (32 2) 206 57 45
E-post: normtech@pophost.eunet.be

DANMARK

Erhvervsfremme Styrelsen
Dahlerups Pakhus
Lagelinie Allé 17
DK-2100 København Ø

Keld Dybkjær
Tlf.: (45) 35 46 62 85
Faks: (45) 35 46 62 03
X400:C=DK;A=DK400;P=EFS;S=DYBKJAER;G=KELD
E-post: kd@efs.dk

TYSKLAND

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
Referat V D 2
Villenomblerstraße 76
D-53123 Bonn

Herr Shirmer
Tlf.: (49 228) 615 43 98
Faks: (49 228) 615 20 56
X400:C=DE;A=BUND400;P=BMWI;O=BONNI;S=SHIRMER
E-post: Shirmer@BMWI.Bund400.de

HELLAS

Ministry of Development
General Secretariat of Industry
Michalacopoulou 80
GR-115 28 Athens
Tlf.: (30 1) 778 17 31
Faks: (30 1) 779 88 90

ELOT
Acharnon 313
GR-11145 Athens

Mr. E. Melagrakis
Tlf.: (30 1) 212 03 00
Faks: (30 1) 228 62 19
E-post: 83189@elot.gr

SPANIA

Ministerio de Asuntos Exteriores
Secretaría de Estado de política exterior y para la Unión
Europea
Dirección General de Coordinación del Mercado Interior y
otras
Políticas Comunitarias
Subdirección general de asuntos industriales, energeticos,
transportes,
comunicaciones y medio ambiente
c/Padilla 46, Planta 2ª, Despacho 6276
E-28006 Madrid
Sra. Nieves García Pérez
Tlf.: (34-91) 379 83 32

Sra. María Ángeles Martínez Álvarez
Tlf.: (34-91) 379 84 64
Faks: (34-91) 575 56 29/575 86 01/431 55 51
X400:C=ES;A=400NET;P=MAE;O=SEPEUE;S=D83-189

FRANKRIKE

Délégation interministérielle aux normes
SQUALPI
64-70 allée de Bercy – télédéc 811
F-75574 Paris Cedex 12

Madame S. Piau
Tlf.: (33 1) 53 44 97 04
Faks: (33 1) 53 44 98 88
E-post: suzanne.piau@industrie.gouv.fr

IRLAND

NSAI
Glasnevin
Dublin 9
Ireland

Mr. Owen Byrne
Tlf.: (353 1) 807 38 66
Faks: (353 1) 807 38 38
X400:C=IE;A=EIRMAIL400;P=NRN;O=NSAI;S=BYRNEO
E-post: byrneo@nsai.ie

ITALIA

Ministero dell'Industria, del commercio e dell'artigianato
via Molise 2
I-00100 Roma

Signor P. Cavanna
Tlf. (39 06) 47 88 78 60
X400:C=IT;A=MASTER400;P=GDS;OU1=M.I.C.A-ISPIND;
DDA:CLASSE=IPM;DDA:ID-NODO=BF9RM001;S=PAOLO
CAVANNA

Signor E. Castiglioni
Tlf.: (39 06) 47 05 30 69/47 05 26 69
Faks: (39 06) 47 88 77 48
E-post: Castiglioni@minindustria.it

LUXEMBOURG

SEE — Service de l'Énergie de l'État
34, avenue de la Porte-Neuve BP 10
L-2010 Luxembourg

Monsieur J.P. Hoffmann
Tlf.: (352) 46 97 46 1
Faks: (352) 22 25 24
E-post: jean-paul.hoffmann@eg.etat.lu

NEDERLAND

Ministerie van Financiën — Belastingdienst — Douane
Centrale Dienst voor In- en uitvoer (CDIU)

Engelse Kamp 2
Postbus 30003
9700 RD Groningen
Nederland
Den heer Ij.G. van der Heide
Tlf.: (31 50) 523 91 78
Faks: (31 50) 523 92 19

Mevrouw H. Boekema
Tlf.: (31 50) 523 92 75
X400:C=NL;A=400NET;P=CDIU;OU1=CDIU;S=NOTIF

ØSTERRIKE

Bundesministerium für wirtschaftliche Angelegenheiten
Abt. II/1

Stubenring 1
A-1011 Wien

Frau Haslinger-Fenzl
Tlf.: (43 1) 711 00 55 22/711 00 54 53
Faks: (43 1) 715 96 51
X400:S=HASLINGER;G=MARIA;O=BMWA;P=BMWA;A=GV;C=AT
E-post: maria.haslinger@bmwa.gv.at
X400:C=AT;A=GV;P=BMWA;O=BMWA;OU=TBT;S=POST

PORTUGAL

Instituto português da Qualidade
Rua C à Avenida dos Três vales
P-2825 Monte da Caparica

Sra. Cândida Pires
Tlf.: (351 1) 294 81 00
Faks: (351 1) 294 81 32
X400:C=PT;A=MAILPAC;P=GTW-MS;O=IPQ;OU1=IPQM
;S=DIR83189

FINLAND

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Ministry of Trade and Industry

Aleksanterinkatu 4
P.O. Box 230
FIN-00171 Helsinki

Petri Kuurma
Tlf.: (358 9) 160 36 27
Faks: (358 9) 160 40 22
E-post: petri.kuurma@ktm.vn.fi
Vevside: <http://www.vn.fi/ktm/index.html>
X400:C=FI;A=MAILNET;P=VN;O=KTM;S=TEKNISET;
G=MAARAYKSET

SVERIGE

Kommerskollegium
(National Board of Trade)
Box 6803
S-11386 Stockholm

Kerstin Carlsson
Tlf.: (46) 86 90 48 00
Faks: (46) 86 90 48 40
E-post: kerstin.carlsson@kommers.se
X400:C=SE;A=400NET;O=KOMKOLL;S=NAT NOT
POINT
Vevside: <http://www.kommers.se>

DET FORENTE KONGERIKE

Department of Trade and Industry
Standards and Technical Regulations Directorate 2
Bay 327
151 Buckingham Palace Road
London SW 1 W 9SS
United Kingdom

Mrs. Brenda O'Grady
Tlf.: (44) 17 12 15 14 88
Faks: (44) 17 12 15 15 29
X400:S=TI, G=83189, O=DTI, OU1=TIDV, P=HMG DTI,
A=Gold 400,
C=GB
E-post: uk98-34@gtnet.gov.uk
Vevside: <http://www.dti.gov.uk/strd>

EFTA - ESA

EFTAs overvåkningsorgan (DRAFTTECHREGESA)
Rue de Trèves 74
B-1040 Brussel
Tlf. : +32 22 86 18 11
Faks : +32 22 86 18 00
E-post : DRAFTTECHREGESA@surv.efta.be